

Minnesanteckningar från Lägesbild länets lantbruk 2023-07-07

Torka i länet och i landet skapar oro och pressad situation. Trots senaste tidens väderomslag finns det många områden i länet där det fortfarande är väldigt torrt och stor risk för foderbrist. ”Skörda allt du kan” är en uppmaning från dagens möte.

Deltagare

Deltagare på mötet: Håkan Nilsson – Arla, Simon Sundell och Helena Uppenberg - Norrmejerier, Malin Karlsson – LRF, Lena Kristoffersson - Maskinring Z, Anders Nilsson – Landshypotek, Lars Tirén – Torsta, Ove Hansson- Nyléns Hugosson, Lars Nathanaelsson – Jämtlands nötköttsproducenter, Kim Strømmer – Region Jämtlands- Härjedalen.

Från Länsstyrelsen: Lena Råghall, Robin Åslund, Ann-Kristin Eriksson, Britta Hamrén, Hanna Appelros och Agneta Andersson.

Deltog delvis, men hördes inte på grund av ljudstrul, gjorde: Anna Dencker – Hushållningssällskapet.

Kom med inspel före mötet gjorde: Nils Hultin - Jämtlands län fåravelsförening, Ann-Sofie Collin – Jämtlandsgården

Lantbrukarnas arbetssituation (aktuellt just nu)

Vallskörden pågår och skiljer sig över områden i länet, och vilken produktionsinriktning respektive lantbruk har. De flesta mjölkproducenter och specialiserade köttproducenter är klara med förstaskörden. Dikoproducenter skördar nu, eller inväntar lämpligt väder.

Det regn som har kommit senaste tiden har kommit väldigt ojämnt över länet. Vissa delar, generellt i ett stråk söder om Storsjön som går snett från nordväst till sydost och ner över Härjedalen, har fått rikligt till lokalt mycket rikligt med regn. Runt Storsjön är markfukten i dagsläget nära det normala, även om många skulle önska mer regn ändå. Norr om Storsjön är det generellt betydligt torrare. Där är markfukten just nu mycket under det normala, och det finns områden som inte har fått en droppe regn sedan snösmältningen. De regnskurar som har kommit har gått väldigt ojämnt.

Odlingen (vall, bete, spannmål, grönfoder)

Lantbrukare på mötet talar om en stress och oro kring om fodret och betena kommer att räcka, för egna gården och kollegor i länet. Man står inför beslut om man ska skörda allt som går, även sämre marker för att grannar behöver, om man ska gödsla extra med förhoppning om att kommande skördar ska bli större och om man ska skörda med tanke på försäljning.

Citat från lantbrukare på mötet: ” Slå allt som går.”

”Hör med kollegorna i länet/närområdet om ifall intresse finns för att köpa på rot, om du redan har så att du klarar din produktion och inte vill skörda mer”

”Håll koll så att inte kostnaden för långa transporter söderut åter upp eventuell vinst”. ”Ska jag gödsla så mycket som möjligt för att vara solidarisk med andra?”

Det är väldigt stora skillnader i länet över hur tillväxten är på grödorna. I torra områden har man till och med börjat stödutfodra på beten. Sent sådda grödor, framför allt grönfoder och vallinsådd, har kommit upp dåligt och ibland inte alls.

Över länet varierar första vallskördens storlek jättemycket. Som lägst rapporteras 25 % av normal skördenivå och som högst 90 % till normal i första skörden. Som genomsnitt uppskattas första skörden ligga på 70-80 % av normalt.

Spannmålen i länet varierar stort i utveckling och mängd. Det blev förhållandevis tidig axgång och generellt korta strån. Det betyder att halmtillgången kommer vara mindre i länet och i kombination med södra Sveriges torkdrabbade spannmål stor risk för halmbrist i vinter.

Marknad (mejeri och slakteri)

Tyvär är det fortfarande så att konsumenter i ökad grad har valt bort närproducerat och oftare väljer lågprisalternativ. Det gäller både på kött och mjölksidan.

Konsumenterna köper idag en mindre mängd kött än tidigare, som en följd av mindre pengar i plånboken och pressens upprepade artiklar kring att man ska äta mindre kött. Nu kommer det in mera kött söderifrån, som en följd av tidigare lagd slakt på grund av torka. Detta medför en stor prispress på vårt lokala kött, vilket i sin tur riskerar tvinga fram en sänkning av betalningen till bonden i länet. Idag är det inga slaktköer, men i augusti är det i princip fulltecknat.

De som föder upp lamm i länet och säljer för slakt just nu får bra betalt.

På mjölksidan har konsumenternas köpmönster lett till att Norrmejerier stänger mejeriet i Luleå, för att anpassa kostnaderna. Både Arla och Norrmejerier har tvingats sänka avräkningspriset i omgångar under året.

Efterfrågan på ekologisk mjölk är fortsatt liten och nu har många ekoleverantörer gått över till konventionell produktion. Idag är ekomjölkmarknaden i hyfsad balans.

Djuren (smittor etc.)

Under de varma dagarna i juni blir det jobbigt för högproducerande djur, som kanske inte orkar äta så mycket som de behöver för att upprätthålla produktionen. Ingen smitta bland djur rapporteras.

Ekonomi (företagens situation och näringen i helhet.)

Bank rapporterar om att ingen uttalad likviditetsbrist råder just nu, men flaggar för att det kan bli besvärligt sista kvartalet 2023 och 2024. Det är samma nivå på EU-krediter som tidigare år. Riksbankens styrränta har höjts och förväntas höjas ytterligare till hösten. Först andra halvåret 2024 kan vi eventuellt förvänta oss en sänkning av styrräntan.

Kommande möte

Nästa möte blir preliminärt 31 augusti.

Vid pennan Agneta Andersson och Hanna Appelros

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden